

**Abonementna lista:**  
 Celo leto . . . K 10—  
 Pol leta . . . 5—  
 Četrt leta . . . 2.50  
 Posamezne številke  
 10 vinarjev.

# STRAŽA

Ispravi ali oznaki  
 za nakup po 12 ur  
 od uradne postojane  
 vsakega dne od 12. ure dopoldne  
 — popust —  
 „Straža“ izhaja v po-  
 stopni in petek popoldne  
 Rokopis se ne vrsta.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor  
 Prešernova ulica 5. — Telefon št. 113.

**Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.**

Z uredništvom se more govoriti  
 vsak dan od 9—12. ure dopoldne.

## Državni zbor bo sklican.

Vlada grofa Clam-Martinića se je odločila, da ne bo oktroirala znanih narodnopolitičnih nemških zahtev, ampak da bo sklicala državni zbor in bo z njim delala v smislu ustave. Prišla je do prepričanja, da bi nasilna pot ne pospeševala mirovnega razpoloženja v Rusiji, kjer je demokratična ideja tako silo izbruhnila na dan.

Ker sta nemška ministra dr. Baerenreither in dr. Urban stopila samo pod pogojem v kabinet, da se uresniči nemškonacionalne zahteve, sta sedaj izstopila, ko je grof Clam-Martinić sklenil, da noče z oktroaji razburjati nenemških narodov. Tudi poljski minister dr. Bobrzynski je odstopil, ker se Poljakom ni izpolnila želja, da se odcepi Galicija.

Govori se, da sta na novo orientacijo posebno vplivala delavski minister (Čeh) Trnka in zunanji minister grof Czernin. Minister Trnka je opozarjal, da ne gre avstrijskih Slovanov kaznovati za njih po-  
 žrtvovanost in zvestobo z oktroiranjem enostranskih nemških želj, a grof Czernin je kazal na dogodke zadnjih tednov v zunanji politiki, ki so potisnili m-  
 rovno vprašanje vidno v ospredje političnih razmis-  
 ljanj, in da je zaradi tega treba združiti vse sile na-  
 še države. Tej potrebi se mora brezpogojno podre-  
 diti tudi notranja politika.

Parlament se bo sklical za konec mesec maja. V njem lahko Nemci ustavnim potom skušajo doseči svoje zahteve, ako dobijo za to potrebno večino.

## Ostavka nemških ministrov.

Ministra dr. Baernreither in dr. Urban sta podala ministrskemu predsedniku dne 17. t. m. svojo demisijo. Vzrok je, ker se pred sestankom držav-  
 nega zbora ne bodo oktroirale nemške zahteve po  
 nemškem državnem jeziku, razdelitvi Češke in no-  
 vem državnozbornem poslovníku, ampak se predlo-  
 žile državnemu zboru, da o njih odloča ustavnim po-  
 tom.

Ministra zatrjujeta, da jima je kabinetni šef

pri njih vstopu v njegovo ministristvo decidirano o-  
 ljubil oktroiranje nemških zahtev.

## Tudi poljski minister odstopil.

Tudi poljski minister dr. Bobrzynski je ostavil Clam-Martinićev kabinet. Njemu pa se ni izpolnila želja Poljakov, ki so tudi hoteli, da se avtonomija Galicije uresniči z oktroajem.

Ta razlaga se nam ne zdi zelo verjetna, kajti vsak Poljak je vedel, da vlada ne misli in ne name-  
 rava odcepiti Galicije pred mirovnim sklepom. Bolj  
 verjetno je, da hočejo Poljaki uporabiti sedanje no-  
 tranjepolitične težave in izsiliti pri tej krizi spet ne-  
 katere svojih želj. Zadnji čas so precej natančno  
 konkretizirali svoje zahteve in za to jih bodo sedaj  
 bolj odločno ponujali ministrskemu predsedniku v  
 podpis. Da Poljakom gre le za to, da povečajo zmeš-  
 njavo in izrabijo položaj, sledi tudi iz tega, da je  
 nameraval dr. Bobrzynski odstopiti tudi, ako bi se  
 oktroirale nemške zahteve (seveda brez odcepitve Ga-  
 licije) in bi vsled tega moral demisionirati baron  
 Trnka.

Poljaki so s tem odstopom razširili krizo in  
 dali tudi demisijam obeh nemških ministrov večji po-  
 men.

## Posledice ministrske krize.

Ze od vsega početka je bilo jasno, da je grof  
 Clam-Martinić naredil usodepolen pogrešek, ker je  
 vzel v svoj sicer uradniški kabinet dva eksponirana  
 nemška parlamentarca. S tem je vzbudil nezaupanje  
 vseh nenemških strank. To nezaupanje je rastle, ko  
 so Nemci zmagoslavno naznanjali, da se jim sedaj  
 gotovo uresniči velikonočni program. Ako je Clam-  
 Martinić ob sestavi svojega kabineta res hotel ures-  
 ničiti nemški program, potem bi ravno v tem sluč-  
 ju ne smel privzeti nemških parlamentarcev, kajti  
 oktroaji bi ga itak potisnili tako na nemško plat, da  
 bi ga nemške stranke morale za vsako ceno držati  
 na površju.

Slovanske stranke nimajo povoda jubilirati ob  
 padcu nemških parlamentarnih ministrov, kajti mi-  
 nistrski predsednik, ki je hotel z oktroaji nastopiti  
 proti njihovim narodom in je to opustil le z ozirom  
 na zunanjepolitične razmere, ne more zahte-  
 vati, da mu sedaj avstrijski Slovani

z aupa jo, ko so oktroaji padli iz takih razlogov v  
 vodo. Slovani se veselimo le nad dejstvom, da je  
 zmagalo sedaj avstrijsko stališče, ki zahteva, da je  
 Avstrija proti vsem svojim narodom enako pravična.  
 Drugega, nego tega veselja, ne po-  
 znamo.

Clam-Martinić je sicer sedaj spretno izkreal  
 nemška parlamentarna ministra, a že dejstvo, da jih  
 je moral izkreati, ne dokazuje dalekovidnega, na vse  
 plati preračunajočega ministrskega predsednika.

Clam-Martinić nima sedaj v poslanski zbornici  
 nobene stranke za seboj: ne Nemcev, ker  
 so doživeli tako presenečenje, ne Slovanov, ker je  
 dosedaj hodil njim neprijateljsko pot, ne socialdemo-  
 krafov, ker se je tako dolgo ogibal parlamenta, in  
 vladal s § 14. A tudi v gosposki zbornici ima celo  
 desnico proti sebi.

Kako bo torej Clam-Martinić mogel s parla-  
 mentom vladati, vsaj za dalje časa, nam je neumlji-  
 vo. Za to je naše mnenje, da so dnevi  
 Clam-Martinićevega kabineta šte-  
 ti. Če ne sedaj, bo prišel njegov padeč v parlamen-  
 tu.

## Kriza in mirovno gibanje.

Uradna poročila nam razlagajo, da je minist-  
 rstvo opustilo misel na oktroaje z ozirom na zunanjo-  
 politične razmere. Gotovo je, da obnovev ustavnega  
 življenja v Avstriji ne bo škodila njenemu ugledu na  
 zunan in da bo jo tudi na notraj močno okrepila.  
 Toda kakor padeč dveh nemških ministrov in poljs-  
 kega ministra ne bo škodoval povečanemu ugledu  
 Avstrije, tako gotovo tudi ne bi škodovala demisija  
 celotnega Clamovega kabineta, ki je s svojo kratko-  
 vidno politiko povzročil sedanjo krizo in ki ne uživa  
 zaupanja pri nobenem avstrijskem narodu.

Položaj bi bil najbolj razjasnjen, ako bi na  
 mesto sedanjega ministristva stopilo novo ministristvo,  
 ki bi uživalo ugled in zaupanje pri vseh avstrijskih  
 narodih ter bi v smislu našega miroželjnega cesar-  
 ja in njegovih narodov krepko zasledovalo mirovno  
 gibanje.

## Jugoslovani in kriza.

Sedanji čas zahteva, da zavlada pri nas mini-  
 strstvo, ki zavziva pri vseh narodih širne Avstrije  
 popolno zaupanje. To pa je mogoče le, ako se sesta-

## LISTEK.

### Mladostne sanje.

Trgovec Slokar iz našega trga mi je pripove-  
 doval to-le zgodbo:

„V mladih letih sem študiral v mestu blizu svo-  
 jega doma. Dasiravno sem bil od doma reven, so oče  
 na prigovarjanje učiteljev vendar sklenili, da poi-  
 kusijo, kako bi šlo, če bi me spravili v mestne šole.  
 Vpisali so me v tretji razred ljudske šole in mi pri-  
 skrbeli stanovanje pri stari gospodinji. Hrano sem  
 pa dobival po dvakrat na dan v nekem zavodu. Se-  
 veda je bilo to veliko premalo za moja leta, ko člo-  
 vek pri telesnem dozorevanju skoro ne misli na dru-  
 go kot na jed.

Kolikokrat sem se v tistih časih spomnil na  
 dom in si požel vsaj tega, kar je doma ostajalo.  
 Učenje mi ni delalo težav in tudi veselje sem imel,  
 a kljub temu sem si vedno želel nazaj domov. Med  
 vseh šolskih predmetov pa me je najbolj zanimalo in  
 veselilo risanje. Že v domači šoli sem bil najboljši  
 risar in gospod učitelj me je večkrat pred drugimi  
 učenci javno pohvalil. Te hvale sem bil neizrečeno  
 vesel in prizadeval sem si, da bi bile moje risbe še  
 popolnejše. Da bom pa tudi v mestu med najboljšimi  
 risarji v razredu, tega si nisem upal misliti. Kako  
 sem bil ponosen in vesel, ko me je tudi tukaš gosp.  
 učitelj takoj prve ure pohvalil vpricho vseh. Risal pa  
 sem od tedaj kar naprej. V šoli med odmori, pa tudi  
 med poukom pod klopio, doma o prostem času in tu-

di ob urah, ko bi se bil moral učiti. Prerisaval sem  
 vse različne podobe in bil neizrečeno vesel, če se  
 mi je slika posrečila. Najrajši sem prebiral življen-  
 jepise slavnih slikarjev. Hotel in želel sem na vsak  
 način postati tudi tako slaven, da se bodo tudi o me-  
 ni pisale knjige.

Po dovršeni ljudski šoli sem vstopil v gimna-  
 zijo, dasiravno bi bil šel rajši v realko, ker se je  
 tam poučevalo tudi risanje. Pa oče se niso ozirali na  
 te moje želje. Svoje veselje do risanja sem ohranil  
 tudi v gimnaziji in ves svoj prosti čas sem upora-  
 bil za to. V gimnaziji sem našel sošolca, ki je imel  
 enako veselje do risanja in enake načrte kakor jaz:  
 postati kedaj slaven slikar.

Seveda sva se takoj seznanila in sva postala  
 prijatelja. Hodila sva drug k drugemu gledat slike,  
 ki sva jih dovršila in dajala sva drug drugemu na-  
 svete in izpodbudo. Razume se, da na obeh straneh  
 ni manjkalo hvale.

To je trpelo kaki dve leti in oba sva srečno  
 prijadrala v tretji letnik. Poznalo se je pa že obe-  
 ma, da preveč riševa. Moj sošolec n. pr. je imel že  
 ponavljalni izpit iz latinščine, dasiravno je bil prve  
 čase najboljši latinec. V tretji šoli sva še z veliko  
 večjo vmeno nadaljevala svoje „umetniško“ delovan-  
 je. Tovariš Rožan je v resnici toliko napredoval, da  
 sem ga na tihem kar zavidal in se trudil, da bi ga  
 dosegel. Njegove risarije so res vsi občudovali. Ku-  
 poval je že vse različne slikarske priprave, za kar  
 sem imel pa jaz premalo denarja. Tretjo šolo sva po  
 veliki milosti profesorjev in po polnem sporu z grš-  
 čino še srečno dokončala. V četrti pa se je obema u-  
 čenje popolnoma ustavilo. Izgubila sva pa tudi vse

veselje do „suhoparne“ grščine in do latinščine. —  
 Večkrat sva šla rajši na izprehod kot v šolo. V pro-  
 sti naravi sta se najini „umetniški“ duši počutili  
 vse drugače kot v šolski ječi. Tu sva lahko brez mo-  
 tenja slikala, med tem ko naju je v šoli vedno motil  
 kak profesor s svojimi, za naju tako suhoparnimi v-  
 prašanji. Drugi dan pa sva kazala v šoli vspehe te-  
 ga svojega izvenšolskega delovanja. Žela sva seve-  
 da hvalo in ugodno kritiko od vseh strani. Tako je  
 minulo leto in nama prineslo grenak sad v podobi  
 popolnoma nezadostnih vspehov v šoli. Mene je to  
 nekoliko pretreslo, moj tovariš pa se ni dosti zmenil  
 za to. Zidal si je gradove v oblake in delal načrte,  
 da gre na kako slikarsko šolo, kjer ga ne bodo ta-  
 ko nadlegovali z grščino in enako brezkoristno na-  
 vlako.

Po končanem šolskem letu sva ostala še nekaj  
 dni v mestu. Nikomur se ni ljubilo domov, celo me-  
 ni ne, ki sem komaj čakal, da se po enem letu zopet  
 enkrat vsaj nasitim doma. Celo leto sem preživel v  
 največjem pomanjkanju in le veselje z mojim po-  
 stranskim opravilom mi je dajalo še toliko moči, da  
 sem vstrajal do konca. Počasi sem se tudi jaz vda-  
 jal tolažilni misli, da grem s sošolcem Rožanom na  
 kako slikarsko šolo.

V tem času je delal moj tovariš ravno novo  
 sliko, ki smo jo vsi zelo hvalili. Povečal je namreč  
 sliko na neki razglednici, predstavljajočo velikanski  
 samostanski vrt v večerni zarji. Drevje je bilo rav-  
 no v najlepšem cvetju in vse je dihalo življenje in  
 mladost. Po stezi med rožnimi grmi in med razveči-  
 tajočimi drevesi pa je šel osivel samostanski brat, o-  
 pirajoč se na palico. — To sliko je delal moj tova-



vi ministrstvo, v katerem bodo zastopani vsi avstrijski narodi, torej koncentracijsko ministrstvo v narodnem smislu.

Jugoslovani želijo, da imajo v kronskem svetu moža, ki bo branil njih pravice in tolmačil njih želje. V tem oziru nam tudi sedanje ministrstvo ni bilo naklonjeno.

Sicer pa bodo Jugoslovani storili vse, da se na znotraj okrepi Avstrija v čast Habsburžanov in v korist narodov ter da se kmalu doseže za našo državo časten mir.

#### Cesar zaupa Clam-Martinicu.

„Ostdeutsche Rundschau“ poroča, da uživa Clam-Martinic popolno zaupanje krone in da cesar demisije ministrov Urbana, Baernreitherja in Bobrzynskega najbrž ne bo sprejel.

#### Stališče Poljskega kluba.

Parlamentarna komisija Poljskega kluba je imela dne 18. t. m. pod predsedstvom viteza Bilinskega sejo, v kateri se je posvetovalo o sedanji spremembi v notranji politiki in o nastalem položaju. Seje so se udeležili poslanci Abrahamowicz, Daszynski, German, Diamand, Halban, Lasocki, Steinhaus, Steslowicz in dr. Goluhowsky. O položaju je poročal vitez Bilinski. Debate so se udeležili vsi člani komisije. Z ozirom na nejasni položaj se je opustilo sklepanje in se bo v petek, dne 20. t. m., vršila zopetna seja. Skoro vsi člani komisije so povdarjali, da je dr. Bobrzynski najsposobnejši zastopnik poljskega naroda v kronskem svetu in da je Poljski klub dolžan mu izreči za njegovo delovanje v teh težavih razmerah svoje popolno zaupanje in priznanje.

#### Zastopniki nemških strank pri cesarju.

Dunaj, 18. aprila.

Izvršilni odbor nemških svobodomiselnih strank in krščanskih socialcev je imel danes na dunajskem rotopuzu sejo, v kateri se je sklenilo zaprositi za avdienco pri cesarju. Izvolili so se člani deputacije, ki je dobila zagotovilo, da bo v četrtek, dne 19. aprila, ob 6. uri zvečer sprejeta od cesarja v gradu Laxenburg v avdienci. Zastopniki Nemcev bodo cesarju obrazložili svoje stališče z ozirom na sedanji položaj. Dunajski župan dr. Weisskirchner bo imel na cesarja nagovor. Seja izvršilnega odbora je trajala nad štiri ure. Dr. Baernreither in dr. Urban sta poročala o zadnjih dogodkih, ki so ju prisilili do odstopa. Izvršilni odbor je končno izdal poročilo, v katerem pravi, da se je dosegel glede mnjenja popoln sporazum.

## Glasovi nemških listov.

„Grazer Tagblatt“ piše:

„Zgodovina avstrijskih Nemcev je zgodovina zamujenih prilik. In ob grobu take prilike in sicer

riš z barvami. Meni je zelo ugajala in nisem si še upal narediti kaj takega. Kmalu po šolskem letu jo je tovariš dovršil. Ne morem popisati veselja, ki ga je kazal sam ob dovršenem delu. Vsakemu je priporočeval, kakšne barve je mešal, da je dobil to in ono pravilno barvo.

Zdaj se je začelo posvetovanje, kam bi del to sliko. Izvedel je v mestu za nekega gospoda, ki je kupoval iz samega veselja do lepih del za svojo domačo zbirko različne starinske stvari in tudi slike. Namenil se je moj tovariš, da ponudi temu gospodu svoje prvo večje „delo.“ Neko popoldne sva se napotila oba proti stanovanju tega ljubitelja umetnin. Videl sem, da se je moj tovariš s težkim srcem odpravil v hišo. Jaz sem nestrpno čakal na ulici odločitve, kajti nameraval sem tudi jaz poskusiti svojo srečo, če bi prijatelj spravil to sliko v denar. Dolgo ga ni bilo nazaj. Meni je bilo tako mučno to pričakovanje! Stokrat sem menda pogledal na uro v bližnjem stolpu, a zdelo se mi je, da je kazalec vedno na istem mestu. Odprla so se po dolgem pričakovanju vendar vrata in prijatelj je stopil na ulico. Spominjam se še natanko njegovega obraza v tistem hipu. Prezirljivo je zrl pred se in počasi korakal proti meni. Pod pazduho je prinesel lepo zavito sliko nazaj. Bilo mi je takoj vse jasno. Vprašal sem ga, kaj je rekel gospod o sliki. „Pohvalil jo je, ampak kupiti je ne more, ker jih ima že preveč“, je odgovoril Rožan. Videlo se mu je takoj, da ne govori resnice. Prijatelj je bil ta dan zelo potrjen. Ni se mu ljubilo govoriti kot po navadi in ločila sva se, ne da bi naredila kak nov načrt za bodočnost.

Te počitnice sem preživel v velikem nemiru in velikih nezadovoljnostih. Niti risati se mi ni ljubilo kot navadno. Dozdevalo se mi je, da je moj tovariš slišal še hujšo obsodbo svoje slikarske umetnosti, kot jo je razodel meni. Zaradi tega sem izgubil upanje, da se mi kedaj uresniči to moje „umetniške“ sanje.

Oče so me dali kljub moji zanikarnosti še drugo leto v šolo. Ponavljati sem moral četrto, moj to-

najlepše od leta 1861, danes zopet stojijo nemški poslanci. Novo ureditev razmer v Avstriji, ki je iz državopolitičnih in gospodarskih ozirov neobhodno potrebna, je grof Clam-Martinic zavrnil na trnjevo pot parlamentarnih strankarskih pogajanj, in sicer na isto pot, katere je nedavno dr. Koerberju vzela ministrski stolec. In to je storil tisti Clam, ki je v svojem programu dne 24. decembra p. l. označil u stvaritev potrebnih pogojev za parlamentarno delovanje kot svoj cilj.“

„Tagespost“ piše:

„Nemški Nacionalverband in krščanski socialci so se pod vodstvom nemških radikalcev (Gospodje se le zdaj priznavajo, kar smo mi vedno trdili, da so jih namreč Vsenemci imeli na motvozu. Op. ur.) oprijeli politike, da se morajo pred sklicanjem parlamenta izvršiti gotove, splošno znane, nasilne naredbes. Te politike nikakor niso odobraval vsi člani Nacionalverbanda (Tega pa prej niso hoteli povedati. Op. ur.) in zlasti delovna skupina je zadnje dni prav odločno nastopila zoper vodstvo nemških radikalcev ter je z ozirom na splošno razpoloženje svojih članov nameravala, da se pravočasno odpove na činu politike, koje nevarnost je od dne do dne bolj očitna. V resnici se je ta taktika nekdanj opirala na Stürgkhovo ministrstvo in je živela v upanju, da bo grof Stürgkh izvršil oktroaje. Grof Stürgkh je gotovo najbolj imel priložnost, da ustvari takozvane pogoje, a je vedno zastopal stališče, da se more to zgoditi še le ob pričetku miru. [Ta način politike je bil pogrešen. To se kaže sedaj in boljše je, da se napaka prizna, kakor pa da bi vstrajali v njej.“

„Grazer Volksblatt“ piše:

„Nemški Nacionalverband je poslal dva zastopnika v novi kabinet v prepričanju, da se bo oktroa nemških zahtev izvršil z naglim korakom. Toda v selje je bilo prezgodnje. Ministrski predsednik ni bil mož, ki bi bil z zaprtimi očmi napravil skok iz čolna na obrežje. Kolikokrat so stranke, ki so postale nezadovoljne, prišle k njemu, vedno se je določil drug čas za sklicanje parlamenta, in politiki, ki slišijo travo rasti, so vedeli poročati, da smo neposredno pred oktroajem. Od krščansko-socialne strani se je pred enim mesecem izvršil sunek, da bi se ministrstvo prisililo, naj pokaže svojo barvo. Priporočalo se je, naj se skliče konferenca načelnikov, ki bi naj vlado prisilila, da izvrši svojo obljubo ali pa da najde kak drug izhod, da zbudi parlament iz sladkega spanja. Tudi ta načrt je padel v vodo; Nacionalverband, ki je vso svojo politiko uravnal na oktroaje, je bil svojega uspeha siguren in je ta načrt preprečil. Radi dolgega zavlačevanja oktroajev se je njihovim sovražnikom dala prilika, da izrazijo svoje pomisleke in se pripravijo na močan odpor, vsled česar je Clam-Martinic moral priti do prepričanja, da bi sredstva, ki so se mu priporočala za rešitev parlamenta, parlamentarno krizo še poostrila in bi izzvala take prizore, katerih se v vojnih časih moramo na vsak način izogniti.“

variš pa je res odšel na neko slikarsko šolo. Nisva si več dopisovala in zdelo se mi je, kot da bi se me bil moj nekdanji tovariš ogibal radi tega, ker sem bil priča njegovi smoli. Vendar sem kmalu izvedel, kako se je tovarišu godilo pred ostrim sodnikom njegove slikarske umetnosti.

Gospod ga je vprašal, kdo je in odkod. Tovariš mu je opisal svoje umetniško delovanje, kar pa gospoda ni kaj posebno zanimalo. Pogledal je sliko in rekel, da ji še veliko manjka do popolnosti. Odločno je odklonil ponudbo, da naj bi on kupil tako delo. Priporočil mu je, naj se le prav pridno uči — šolskih predmetov in le o prostem času naj se vadi druge zmožnosti, o katerih še ne ve, če se mu bodo obnesle.

Slednjič je Rožan vprašal, če morda gospod ve za kakega drugega človeka, ki bi mu odkupil njegovo delo. Gospod mu je smehljaje odgovoril hitro: „Poznal sem ga, a predobri mož je žalibog že davno umrl.“

Rožan je po teh besedah odšel. Če je razumel, kaj je mislil gospod, ne vem. Jaz sem bil takoj na jasnem, ko sem to izvedel. Začelo se mi je jasni, da od svoje slikarske umetnosti ne bom mogel živeti in opuščal sem vedno bolj svoje sanje. Ker mi tudi drugo leto ni šlo učenje, sem zapustil še med letom gimnazijo in odšel v trgovino. Dovršil sem potem trgovsko šolo z najboljšim vspehom in popolnoma popokal nekdanje sanje. To mi je gotovo bilo v srečo. Čez mnogo let sem se namreč zopet sešel s svojim tovarišem iz mladih let. Takrat mi je potožil, da se mu slabo godi in da si komaj prisluži svoj vsakdanji kruh. „Hrepenenje po slavi me je zapeljalo že v mladih letih“, je dostavil potrje.

Tako je: Kdor stavi svoje gradove v pesek, mora biti prej ali slej razočaran. Jaz sem jih le en čas, zato sem zdaj tudi popolnoma zadovoljen s svojim stanjem, dasiravno ni sijajno. A živi se pošteno in v zadovoljnosti in to je dovolj.“

Maksimov.

## Mirovna zaobljuba naše države.

Na Dunaju se je v nedeljo, dne 15. aprila, vršila prav lepa in ginljiva slovesnost. Naš mladi cesar je v cerkvi sv. Štefana v sredi svojega ljudstva storil slovesno zaobljubo.

Na Dunaju se bo zgradila kot spomin na sedanje krvavo vojsko mirovna cerkev. Ta cerkev naj bo očitni dokaz, kako so avstrijski narodi v dobi strašne vojske vztrajali do zmagovitega konca, bodi pa tudi znak boljše bodočnosti habsburškega cesarstva. Spomladni upi so ta dan plavalj okoli cesarskega orla na zvoniku cerkve sv. Štefana, ko so v prvih jutranjih urah hoteli zastopniki vsega krščanskega Dunaja v veličastno stolnico, da so priče slovesnega trenutka, ko bo cesar storil slovesno in veličastno obljubo.

#### Katoliški Dunajčani prihajajo.

Že proti 8. uri zjutraj so bile vse ceste, ki vodijo k cerkvi sv. Štefana, polne občinstva vseh slojev. Prihajali so policijski stražniki vseh vrst in od vseh strani ter so na konjih in peš delali red. Od vseh strani je prihajalo ljudstvo in se je postavilo v bližino sv. Štefana in v sosednjih ulicah. Med tisočim občinstvom se je opazilo mnogo ranjenih vojakov. Po 8. uri je tudi prikorakala častna vojaška stotinja, ki je napravila v cerkvi špalir. Prišla so številna društva, kongregacije itd., večinoma korporativno, okrašena s traki in znaki, kakor tudi z zastavami. Privozili so avtomobili, v katerih so sedeli častniki, dvorni in drugi dostojanstveniki. Pri cerkvi so se zbrali zastopniki vseh vrst vojaštva; generali, štabni častniki, ogrski magnati; nato so prišli mestni in občinski svetniki, deželni odborniki, razni poslanci itd. Na trgu sv. Štefana si opazil raznoliko sliko zastav in društvenih znakov.

Proti 9. uri so začeli prihajati v avtomobilih ministri v gala-uniformi, načelniki najvišjih oblasti in uradov, tajni svetniki itd. V nepretrgani vrsti so stali avtomobili in vozovi, ki so se ustavili na prostoru pred nedograjenim zvonikom. Vozovi ministrov so naglo prihajali drug za drugim, vozovi ogrskih ministrov, voditelji vojaških oblastev, vojaški škof, škotski prelat, deželni maršal, župan in podžupani, plemstvo, med temi mnogo častnikov s soprogami.

#### Prihod dvora.

Med tem se je že zbralo številno občinstvo nasproti velikemu zvoniku. Tukaj je bilo določeno mesto, kamor so prihajali člani dvora, spremstva in generali. Za red je tukaj skrbel stražni oddelek garde pod poveljstvom šele pred kratkim imenovanega dvornega štabnega poveljnika Berana. Ko je bil prihod dostojanstvenikov proti 9. uri končan, se je kardinal-knez nadškof dr. Piffl podal v zgornjo zakristijo, kjer so čakali nanj stolni kapitelj, duhovščina in asistenca. Med tem časom so prihajali pred velika vrata Friderikove cerkvene ladje člani naše vladarske hiše s spremstvom, kjer jih je sprejel navzoči dvorni nadkomisar Martins in jih spremil v cerkev. Ko se je kardinal-knez nadškof oblekel v škofovsko obleko, se je podal nekaj minut pred 9. uro pred portal pod velikim zvonikom. Pred kardinalom so korakali člani stolnega kapitlja in druga duhovščina. Pred vrati notri do notranjosti cerkve je bila na tla razgrnjena široka preproga.

#### Cesar in cesarica prihajata.

Z napeto pozornostjo je zrl vse proti cesti, odkoder je bil namenjen prihod cesarske dvojice. Ura je odbila devet. Na trgu Sv. Štefana se je nahajala nebrojna ljudska množica, navidez negibljiva, v prednjih vrstah otroci v obleki prvoobhajancev; v urejeni razdalji pa moštvo za vzdrževanje reda. Solnce je ravnokar zastajalo na trgu Sv. Štefana. V solnčnem svitu so se bliščali svetli gumbi in čelade stražnega moštva. Zelo lične so bile tudi uniforme gojenec deškega zavetišča breitenfeldskega, ki so delali špalir. Kar prijezdi policijski poveljnik Tauber, vse se postavi v „Habt acht!“, od daleč se pa slišijo navdušeni pozdravni klici, ki so prihajali vedno bližje. Počasi se je bližal avtomobil s cesarsko dvojico trgu Sv. Štefana. Mahljanje žepnih robcev je bilo videti, kakor valovanje morske površine, raz strehe in balkone je ljudstvo mahalo z robc in pozdravni klici so postajali vedno glasnejši. Ko se je cesarska dvojica bližala vходу v cerkev, ni bilo navdušenja ne konca ne kraja. Le z velikim trudom je zamogla policija vzdrževati špalir, vse je hotelo priti bližje do avtomobila, da bi videli iz bližine ljubljene cesarja in ljubljeno cesarico. Dunajčani so se poklonili cesarski dvojici tega dne na način, ki nima primere, na dan, ko se je združila cesarska dvojica in člani cesarske hiše s krščanskim ljudstvom, da bi prosili za toli zaželeni mir ter storili zaščitnici Avstrije zaobljubo, zgraditi njej na čast mirovno cerkev. Ko se je cesarski avtomobil ustavil, je izstopil iz voza kot prvi cesar Karel in je pomagal cesarici iz voza. Cesar je bil oblečen v sivo vojno uniformo, ob strani je imel častniški bajonet; generalni pribočnik princ Zdenko Lobkovic je cesarju javil poročilo. Pod vodstvom višjega dvornega komisarja sta cesar in cesarica, od kardinala spoštljivo sprejeta, vstopi-



la v cerkev. Sledili so jima: generalni pribočnik princ Lobkovic, korvetni kapitan Schonda, službojuči komornik grof Attems, višji cesarični dvorni mojster grof Esterhazy, dvorni dami grofica Nostitz in grofica Schönborn.

#### V stolnici sv. Štefana

Ogromna vrata cerkve sv. Štefana so ostala zaprta. Od zunaj je mogel solnčnojasni dan le v zelo skromni meri prodrati v cerkev skozi barvana okna. V tesnih vrstah, lepo urejena, so stala različna društva in kongregacije. Zastave so v sredini cerkve bile videti kot kak visok gozd. V presbiteriju je črna barva ginevala pred uniformo vojaštva vseh vrst in pred vsem generalnega štaba. Posebno so se opazali zeleni peresni čopi generalskih klobukov. V velikem dvornem oratoriju so se med tem zbrali člani cesarske hiše; del najvišje gospode, 26 po številu, je zavzel prostor na odprtem oratoriju.

Vskliki veselja, ki so od zunaj prodirali v svetišče, so naznanjali prihod veličanstev. Z mitro in s pastirsko palico je kardinal-nadškof dr. Piffl sprejel cesarsko dvojico pri desnih stranskih vratih. V tem se je na koru oglasila pesem. Proseče so se dvigali nežni deški glasovi proti temnim sencam cerkvenega oboka. V oratoriju sta se pojavila cesar in cesarica. Cesar je gospe nadvojvodinje prisrčno pozdravil. Ko je nadvojvodinja Marija Terezija položila škrlatasto blazino s svojega klečalnika, je cesar po viteško sprejel to službo. Cesarica, s črnim klobukom z belimi peresi in z belim kožuhom, je s svojo mladostno zunanostjo spominjala na podobe Van Dyka in Velasqueza. Ginljiva je bila srčna ponižnost, s katero je avstrijska vladarica starejšim članicam cesarske hiše poljubila roko in s katero je odzdravljala na pozdrave nadvojvod in nadvojvodinj. V zbrani molitvi je cesar pokleknil; njegov pogled je bil obrnjen na levo k stranskemu oltarju, kjer stoji podoba naše ljube Gospe z nagnjeno glavo. Začela se je daritev sv. maše. Cesar je pobožno sledil sv. daritvi; v rokah držeč priprosto rdečo mašno knjižico. Dajal je prelep pogled, kako se naj vsi omikani možje vedejo pri sv. maši. Videlo se je, kako so se v rokah vseh, tudi najmlajših nadvojvodinj, blestele jagode rožnih vencev. Ko je ob koncu kardinal z močnim glasom pričel moliti blagoslovilne molitve, je cesar molil latinske rezponzorije in je prvi pokleknil. Ko se je odpel Tantom ergo, se je pred Najsvetejšim pričela slovesna zaobljuba. Cesar je s kardinalom z belega lista čital zaobljubno besedilo. Vsaka kardinalova beseda se je razumela, ko sta ljudstvo in cesar napravila to slovesno zaobljubo:

„Vsemogočni Bog, ki si nam obljubil, da se bodo „potrpežljivi veselili v obilnosti miru“: ti veš, kako potrpežljivost smo imeli s svojimi sovražniki, dokler nas ni pravični silobran in skrb za naš obstanek prisilil, da smo pognili meč. V bridki sili vsiljenega nam boja spoznavamo dan za dnevom vedno bolj, kako dragocen dar je „mir za tvoje izvoljene.“ Radi tega molimo v zavesti svoje na tvojo pomoč se zanašajoče nemoči in akoravno smo se večkrat odvrgli od tvoje milosti in izvoljenja, kličemo iz celega srca k tebi: Daj zopet „mir našim deželam!“ Ker pa nas tvoj apostol uči, da bo „slave, časti in miru deležen tisti, ki dela dobro, zato spremlja danes našo prošnjo, da nam po tvoji moči pride mir“, neomajano zaupanje, katero nas navdušuje, da svojo vročo molitev za mir podpremo z zaobljubo; zakaj „obljube pravičnih so polne pravne moči.“ Večni Bog! Pred teboj obljublamo danes vladar in ljudstvo avstrijsko, da bomo v glavnem mestu Dunaj zgradili mirovno cerkev in jo posvetili Mariji, „Kraljici miru.“ V tej cerkvi hočemo vsako leto obhajati mirovni dan s slovesno službo božjo in z devetdnevno na čast naše ljube Gospe ravno pred to podobo, kakor se tudi zavezujemo, da bomo vsako leto ob dnevu vernih duš opravili zadušno pobožnost za vse avstrijske vojake, ki so darovali svoje življenje za Avstrijo. Blagoslovi, o Gospod, ta sklep in „daj mir v naših dneh.“ Radi bomo „izpolnili svojo zaobljubo pred obličjem tvojega ljudstva in vseh, ki se tebe bojuje.“ Amen.“

Sedaj je začel prepevati pevski zbor slovesno antifono: „Daj nam mir, o Gospod, v naših dneh, zakaj nihče drug ni, ki se za nas vojskuje.“ Isti psalm je dal peti naš papež Benedikt XV. v Rimu dne 15. februarja 1915, ko je v navzočnosti diplomatov vseh dežel, kjer prebivajo katoličani, opravil veliko mirovno pobožnost. Vladar katoliške velevalosti in poglavar sv. Cerkve sta se tudi v nedeljo, dne 15. aprila, na dan slovesne mirovne zaobljube pokazala edina v volji, vrniti svetu mir. To je ona višja duševna edinost, katera nasproti prostozidarskemu prekucustvu na zahodu in vzhodu združuje osrednje države z največjo pravstveno avtoriteto na zemlji.

Po sv. blagoslovu se je zapela cesarska pesem. Kardinal in duhovščina je spremila cesarja do glavnih cerkvenih vrat. K odprtim velikanskim vratom so se nato pričele pomikati trume društvenikov in pobožnega ljudstva. Do zadnjega je bilo vse lepo v redu.

#### Po pobožnosti.

Nepremično je vstrajala ogromna množica, katera ni dobila prostora v cerkvi, na obširnem trgu pred cerkvijo in je z vidno pobožnostjo sledila, ravnotako kakor verniki v cerkvi, sv. opravilu. Ob 11.

uri so hiteli proti cerkvi člani cesarjeve telesne straže; v tem so bili pripravljeni že tudi vozovi. — Kot prva sta se prikazala cesar in cesarica. Ko je cesarska dvojica stopala v voz, je tisočera množica pozdravljala z viharimi klici. Z odličnim viteštvom je cesar pomagal cesarici v voz in je nato sedel poleg nje. Na pozdrave ljudskih množic je neprestano odzdravljala s salutiranjem. Tudi iz voza sta cesar in cesarica odzdravljala tisočermu občinstvu. Medtem so društvene zastave zapustile cerkev in so obkrožile zunanji špalir. Ko se je med ponovnimi živijo-klici začel cesarski voz pomikati, so se nagnile tudi zastave in prapori k tlom, da skažejo čast mladi vladarski dvojici. Polagoma je izginil dvorni voz ljudski množici izpred oči. Drugi člani dvora in njih spremstvo so se le potem zasedli vozove, ko se je cesarska dvojica odpeljala. Polagoma se je izpraznil trg sv. Štefana, mnogo vernikov pa je še klečalo v tihi pobožnosti pred milostno podobo.

## Razmere v Rusiji.

Rusija se pripravlja za mir in sicer za splošni mir, kar bi ji bilo najljubše, ali pa vsaj za poseben mir. Tako naglašajo poročila, ki v precejšnjem številu prihajajo iz Rusije. Delavski odbor, ki dela za mir, dobiva vedno več moči v ruski javnosti in tudi pri ruski vladi. Te dni je v začasno vladu vstopil socialistični voditelj Tzereteli, Plechanov pa bo vstopil. Listi poročajo, da bo ruska vlada prihodnje dni objavila natančno razlago svojega manifesta z dne 11. aprila in da bo tako ustvarila podlago za nadaljne konkretne predloge za mirovna pogajanja. Iz splošnih in precej temnih poročil, ki prihajajo iz Stockholma in Berolina, se da posneti, da se med ruskimi in nemškimi socialisti menda vendar le vrše pogajanja za mir. Nemški socialisti se pri tem baje celo smeje nekoliko sklicevati na nemško vladu. Ni še docela rešeno vprašanje, kdo bo na Ruskem zmagal: ali struja, ki hoče mir, ali nacionalistična, za vojno vnetja struja. Angleški kapital dela z veliko silo, da bi odvrnil Ruse od miru. Da med sedaj vodilnimi ruskimi strankami še ni prišlo do sporazuma, spričuje poročilo, da so v Petrogradu izbruhnili zoper začasno vladu veliki in krvavi nemiri.

#### Ustavodajna skupščina.

Kongres delavskih in vojaških zastopnikov cele Rusije je dne 16. aprila sklenil sledeče:

Ustavodajna skupščina se naj vrši čimprej na podlagi splošne volilne pravice. Skupščina se naj skliče v Petrograd in ne v Moskvo. Volitev se bodo udeležili zastopniki armade in celega prebivalstva, vendar bo aktivna armada posebej oddala svoje glasove. Ženske imajo enako volilno pravico kot moški. Kot starostna meja je določeno 20. leto. Člani delavskega in vojaškega sveta bodo nadzorovali volitve za ustavodajno skupščino. Ta skupščina bo določila bodoči politični režim v Rusiji in bo sklepala o temeljnih zakonih, v prvi vrsti o agrarnih vprašanjih, o zakonih glede varstva delavcev, nadalje bo skušala rešiti narodnostno vprašanje, vprašanje o organizaciji lokalne uprave in vprašanja mednarodnega značaja.

#### Socialistična mirovna konferenca.

Stockholmski list „Dagens Nyheter“ poroča, da se bo v kratkem vršil v Stockholmu mednarodni socialistični mirovni sestanek.

#### Bethmann-Hollweg je najel socialiste za posredovalce.

Rusko uradno poročilo z dne 15. aprila zatrjuje, da je nek vjeti avstro-ogrski častnik izjavil, da je nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg poslal več nemških socialistov v Stockholm, da bi se posvetovali z ruskimi socialisti o posebnem miru. S tem v zvezi je tudi dejstvo, da Nemci niso objavili poročila, da so odvzeli Rusom postojanko Čevriščensk v Voliniji. Nemški socialisti se pogajajo z ruskimi sporazumno z nemško vladu.

#### Mir za vsako ceno.

Iz Stockholma poročajo, da je sedaj v Rusiji v ospredju vprašanje, ali se naj sklene splošen ali poseben mir. Večina ruskega javnega mnenja je za splošen mir. Ako pa bi zahodne države, posebno Anglija, delale splošnemu miru težave, se Rusija tudi ne bo strašila, skleniti poseben mir.

#### Skoro vse ruske stranke za mir.

Nek moskovski poslanec se je izjavil, kot poročajo iz Stockholma, da polovica dežele želi ljudovladu, polovica pa carstvo. Skoro vse ruske stranke so pa za mir.

## Amerika v vojski z Nemčijo.

Dočim se v Rusiji vedno glasneje pojavlja želja po miru, se Amerika noč in dan skrbno oborožuje. Wilson je dobil dovoljenje, da sme najeti sedem milijard vojnega posojila. Pogorel pa je v vojnem od-

seku, ki je z 9 proti 8 glasovom odklonil splošno vojaško dolžnost. Izmed južnoameriških držav je stopila odločno na stran Severne Amerike tudi Brazilija, ki je te dni pretrgala diplomatske zveze z Nemčijo. V Braziliji se vrši huda agitacija zoper Nemce. Braziljanci zažigajo Nemcem hiše in jih preganjajo na vse mogoče načine.

#### Sedem milijard za vojsko.

Severoameriški senat je enoglasno dovolil sedem milijard dolarjev vojnega kredita.

#### Sovražstvo proti Nemcem v Braziliji.

Iz Rio de Janeiro se poroča, da postaja razburjenje prebivalstva v Braziliji proti Nemcem vedno večje. V mestu Porto Alegre je ljudska množica napadla 270 nemških hiš. Razljučena množica je pobila šipe, razbila pohištvo, več hiš pa zažgala. Razburjenje postaja vedno večje. Nemci se ne smejo pokazati na ulici, 5000 Braziljancev je razgnalo zborovanje nemških telovadcev. Slišali so se klici: Smrt Nemcem, ki so zakrivali vojsko!

## Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se odigravajo boji, ki se jih splošno prišteva med največje in najkrvavejše v tej svetovni borbi. Osemndnevna bitka pri Arrasu je končana, ne da bi bila prinesla Angležem zaželenega uspeha, predreti nemško bojno črto. Angleško uradno poročilo pravi, da so Angleži v tej bitki vjeli 14.000 Nemcev, vplenili 194 topov ter da sedaj deževno vreme onemogočuje nadaljevanje bojev. Kar se ni Angležem posrečilo pri Arrasu, so namestili Francozi doseči ob reki Aisni med Soissonsom in Reimsom. Brezprimerno hudi boji se bijejo na tej fronti. Francoska uradna poročila pravi, da se je Francozom posrečilo vdreti v prve, na nekaterih mestih celo v druge nemške črte ter da so Francozi vjeli od 16. aprila zjutraj do 18. aprila zvečer nad 14.000 neranjenih nemških vojakov in vplenili 12 topov. Toda tudi Francozom se dosedaj ni posrečilo, doseči svojega namena, predreti nemško črto na tej fronti. Dočim boji na tej fronti nekoliko pojenjujejo, so dne 19. aprila popoldne vsplamteli novi hudi boji v Champagni, v katere je poslal francoski vrhovni poveljnik general Nivelle vse svoje razpoložljive sile in rezerve. Vojški strokovnjaki sodijo, da če se tudi na tej fronti ne posreči predreti nemške bojne črte in iztirati Nemcev iz Francije, bosta Anglija in Francija bolj omehčani za mir.

#### Osemndnevna bitka pri Arrasu končana.

Iz Berolina se poroča: Bitka pri Arrasu, ki se je po večdnevni najskrbnejši artilerijski pripravi začela dne 9. aprila zjutraj, je bila proti večeru dne 16. aprila končana. Razen nekaj delnih in krajevnih uspehov ni prinesla Angležem kljub temu, da je trajala celih osem dni, zaželenega uspeha — predreti nemško bojno črto, pač pa je stala sovražnika ogromnih izgub.

#### Pri Arrasu vjetih 13.000 Nemcev.

Angleško uradno poročilo z dne 17. aprila pravi, da je bilo v bitki pri Arrasu zavsem vjetih 268 nemških častnikov in 13.000 mož, vpljenih pa 186 topov, 84 možnarjev in 250 strojnic.

#### Bitka ob Aisni.

Iz Berolina se dne 17. aprila poroča:

Po desetdnevnem skrajno hudem artilerijskem ognju so začeli Francozi dne 16. aprila zjutraj napadati nemške postojanke ob reki Aisni med mestoma Soissons in Reims na fronti, dolgi 40 km. Sovražnik napada z nečuvno silo, in s številnimi četa-mi, z namenom, predreti nemško bojno črto. V enomer pošilja sovražnik nove sveže čete in velikansko število topov na bojišče. Popoldne so pognali Francozi nove mase v boj in izvajali tudi močne postranske napade na bojno črto med Oiso in Conde sur Aisne.

V ljutem topovskem ognju, ki izravnavo postojanke, in koplje v polje visoke in globoke kotle, je nepremična obramba nemogoča. Boj se ne bije več za posamezno črto, temveč na celokupno, globoko utrjeno ozemlje. Tako valovi borba za najsprejnejše postojanke semtertja s silovitostjo, kakor je ne pozna zgodovina, pri čemur je gledati, da se štedi z moštvom, če se pri tem tudi izgubijo jarki in topevi. Le na nekaterih mestih se je sovražniku posrečilo, vdreti v najsprejnejše nemške bojne črte, ni se mu pa posrečilo, da bi jo bil predril. Francoske izgube so ogromne.

#### V bitki ob Aisni vjetih 10.000 Nemcev.

Francosko uradno poročilo dne 16. aprila zvečer pravi: Med Soissonsom in Reimsom smo napadli nemške postojanke v razsežnosti 40 km. Med Soissonsom in Craonom smo zavzeli vso prvo nemško pozicijo. Vzhodno od Craona smo zavzeli drugo sovražno pozicijo. Proti jugu smo pa premaknili svojo



bojno črto do zahodnega roba Bermericourta in do anala Aisne, od Loivra do Coureya. Število od nas vjetih in preštetih Nemcev presega 10.000 mož. Tudi plen še ni preštet.

#### Nova bitka v Champagni.

Iz Berolina se poroča: Dne 17. aprila zjutraj se je razvnela v Champagni med krajema Prunay in Auberive nova bitka. Boj je trajal celi dan. Drugega dne zarana so vnovič napadali Francozi na 20 km široki fronti. Tudi tukaj se sovražniku ne posreči predreti nemške bojne črte. Vsi francoski napadi so bili krvavo odbiti. Ljuta borba v Champagni se nadaljuje.

#### Tri četrtine francoske armade v ognju.

Nizozemski listi poročajo, da se je sedanja velika francoska ofenziva pričela najmanj s tremi četrtinami francoske armade. Severozahodno od Reimsa stoji že nad osem dni ogromna množica francoske kavalerie, pripravljena za silni naskok na nemške postojanke.

#### Zrtve krvave bitke.

Iz francoskega bojišča vozijo vlaki noč in dan ranjence v Francijo in Nemčijo. Na Francoskem je večina železnice ustavila svoj obrat. Skoro vse šole, dvorane, cerkve in večje hiše so spremenjene v vojaške bolnišnice. Enako je tudi v zahodni Nemčiji.

#### Angleži označili skladišče streliva za bolnišnico.

Nemški opazovalci so na zahodni fronti pri kraju Wulwergken opazili izredno živahen promet z vozovi in ozko železnico v kraj, ki je bil označen z mednarodno rdečo zastavo. Sumilo se je, da je kraj nalašč označen kot bolnišnica in da je le skladišče streliva. Nemško topništvo je obstreljevalo ceste in je zadelo tudi „bolnišnico“, ki je takoj zletela v zrak v znamenje, da je bila skladišče streliva.

## Italijansko bojišče.

Na celi italijanski fronti zadnje dni nobenih posebnih dogodkov. Bolj živahno pa je bilo te dni delovanje zrakoplovov. V Severni Adriji sta padli našim v roke dve laški letali. Pri Beljaku smo sestrelili velik Farmanov aparat. Eno letalo se je pojavilo celo nad Celovcem. — V Italiji se dviga, kakor je posneti iz švicarskih poročil, veliko gibanje za mir.

#### Zanimiv boj v Severni Adriji.

V Severni Adriji se je dne 18. aprila izvršil zanimiv zračni boj. Naš letalec se je zapletel v borbo z dvema laškima letalcema in je dobil poškodbo, vsled česar se je moral spustiti na morje. Dve italijanski letali, ki sta se hoteli polastiti našega, sta prišli v oblast naših torpednih čolnov. Naši letalci so bili nepoškodovani rešeni, 4 Lahi (3 častniki in 1 podčastnik) pa so prišli ranjeni v naše vjetništvo.

## Rusko bojišče.

Na rumunskem bojišču so boji skoro popolnoma ponehali. Rusi razvijajo živahnejše artilerijsko delovanje med Pripjetom in Dnjestrom. — Začasna ruska vlada je potrdila generala Aleksejeva za vrhovnega poveljnika vseh ruskih armad.

## Macedonsko bojišče.

Po večdnevni artilerijski pripravi so dne 18. aprila napadle zavezniške čete sovražnika pri Črveni Steni zahodno od Bitolja in ga pregnale iz jarkov. V dolini reke Seres je bil pri vasi Bemekoj sovražni napad odbit. Ob kolenu reke Črne artilerijski boji

#### Boji pri Seresu.

Bolgarsko uradno poročilo z dne 17. aprila pravi, da so zahodno od Seresa skušale močne angleške patrolje se približati bolgarskim postojankam, pa so bile razgnane. Na južnozahodnem delu macedonske fronte se opaža živahnejše gibanje sovražnih čet.

## Turška bojišča.

Na egiptovskem bojišču živahno gibanje angleških čet in krvavi spopadi med angleškimi in turškimi sprednjimi vrstami. Vsa znamenja kažejo, da

se Angleži pripravljajo na novo velikopotezno ofenzivo v smeri proti južni Palestini. — Na ostalih turških bojiščih nobenih pomembnih dogodkov.

## Politične vesti.

„Hrvatska“ ustavljena. »Hrv. Riječ« poroča, da je hrvatska vlada prepovedala še nadalje izdati dnevnik »Hrvatska«, glasilo čiste stranke prava.

Zahteve šlezjskih Poljakov. Šlezjski Poljaki zahtevajo, da se naj poljski del Šlezije prikloni h Galiciji. Poslanca dr. Gross in Fr. Issler sta mestnemu svetu v Tešinu odgovorila, da je le malo verjetno, da bi se izvršila ta ločitev, ker Nemci celo zahtevajo, da se nemško-galiske občine Biala in druge ločijo od Galicije.

Steinwender je dobil nezaupnico. Koroški Vse-nemci so imeli dne 15. aprila v Celovcu svoje zborovanje, na katerem je dr. Angerer poročal o zahtevah avstrijskih Nemcev. Zborovanje je dr. Steinwenderju, kateri je objavil v listih svoje spremnjenost stališče napram radikalnim nemškim zahtevam, izrelo nezaupanje.

„Soldatenzeitung“, s katero smo se morali večkrat polemčno baviti, je prenehala izhajati, kakor poročajo nemški listi.

Šesto nemško vojno posojilo — 12 milijard mark. Podpisovanje na šesto nemško vojno posojilo je zaključeno. Po dosedaj došli poročilih je bilo podpisanih na 6. nemško vojno posojilo 12 milijard 770.000.000 mark. Ker manjka še nekaj poročil, se smatra, da bo doseglo 6. nemško vojno posojilo ogromno svoto 13 milijard mark.

Zakon proti jezuitom se odpravi. Nemški zvezni svet je v svoji seji dne 19. aprila sklenil, da se pridruži sklepu nemškega državnega zbora, da se zakon proti jezuitom z dne 4. julija 1873, odpravi. Obenem se je sklenilo, da se odpravi zakon, ki določa, da se Poljaki pri zborovanjih v družinah ne smejo posluževati svojega maternega jezika. Avstrijski Nemci pa delajo ravno nasprotno!

Posvetovanje severnih kraljev. Iz Stockholma se poroča, da bo danski kralj Kristijan dne 24. aprila s prestolonaslednikom obiskal švedskega kralja v Stockholmu. Obisku se pripisuje velika politična važnost.

Stavka v Berolinu končana. V Berolinu je radi pomanjkanja živeža stavkalo zadnje dni nad 150 tisoč delavcev. Ker se je bilo bati, da bo stoplo v stavko še več tisoč delavcev, je vlada odredila, da bo delavstvo odslej z živili bolje preskrbljeno. Dne 18. aprila je štrajk ponehal, delavci so šli za pet na delo.

## Tedenske novice.

God naše cesarice. Dne 27. aprila je god sv. Cite, roj. l. 1212 in umrla 27. aprila 1272 v mestu Luka v severozahodni Italiji. Kot vzor poštenosti, zveste, neumorno delavne dekle se je vedno ravnala po nauku svoje matere: moliti in delati! Vsaki dan je vstala že pred določeno uro, da je zamogla svoje molitve opraviti ter se vdeležiti sv. maše. Potem pa je brez godrnjanja prav pridno delala in skrbela do poznega večera. Bila je vedno vedrega lica in si je rada sama sebi kaj pritrkala, da revšem potreže. Mnogo čudežev se je zgodilo na njenem grobu in zato jo je papež Inocenc XII. leta 1696 slovesno proglasil za svetnico. Njeno ime nosi naša presveta cesarica, ki si toliko prizadeva za čast božjo in pa za revne otroke ter ranjene vojake. Zato hočem slovesno obhajati njen god, moliti za našo cesarsko rodbino in peti tudi zadnjo kitico naše cesarske pesmi s tem le predrugačenim besedilom:

In s cesarjem zaročnica,  
Jedne misli in krvi,  
Vlada milo cesarica,  
Polna dušne zadržnosti.  
Kar se more v rečo šteti,  
Večni Bog naj podeli:  
Karolu in blagi Citi  
Celi hiši Habsburški.

Nadvojvoda Ludovik Viktor — ozdravel. Solnograd se poroča, da je nadvojvoda Ludovik Viktor — brat rajnega cesarja — dne 18. aprila vstal iz postelje. Njegovo zdravstveno stanje je ugodno.

† Č. g. kurat Jakob Fink danes ob 5. uri popoldne umrl. Pogreb v nedeljo popoldne.

Duhovniške spremembe. Prestavljen je č. g. kaplan Maks Slander iz Dramelj na Ponikvo. — V začasni pokoj zavoljo bolezni sta stopila č. gg. Jurij Cvetko, kaplan pri Sv. Vidu pri Grobelnem in Anton Bratkovič, kaplan na Ponikvi.

Nazaj v katoliško cerkev se vračajo v veliki številu pravoslavni Sekterji na Sedmograškem. V Mikonfalu in Sepsibuksadu je prestopilo 700 pravoslavni družin v katoliško cerkev.

Mariborski protestantje. Pri volitvi načelstva mariborske protestantske občine so bili med drugimi izvoljeni: trgovec Viljem Abt, odvetnik dr. Faleschini, profesor Alfred Fink, stavbeni mojster Fritz Friedringer, načelnik c. k. davčnega oddelka dr. Ferdinand Oplustil, strokovni učitelj Oton Büders, vrtnar Richard Ogriseg, zdravnik dr. pl. Lachem, poslovodja mariborske mlekarne E. Eisenmann, trgovec Rupert Jeglitsch, načelnik mestnega prehranjevalnega urada dr. Valentin, mesar Janez Benczik in zdravnik dr. Albinger.

Iz politične službe. Namestniški koncipist Karel Trstenjak konjiškega c. kr. okrajnega glavarstva je premeščen v Celje. — Namestniški koncipist celjskega okrajnega glavarstva dr. Ernest Mayerhofer je pa premeščen v Konjice.

Izpit o učni sposobnosti. Izpit o učni sposobnosti za ljudske in meščanske šole s slovenskim in nemškim jezikom se bodo začeli v Mariboru dne 30. aprila ob 8. uri zjutraj.

Umrli je po kratki bolezni ravnatelj II. državne gimnazije ljubljanske g. Anton Stritof. Pokojnik je služboval kot profesor in ravnatelj dolgo čas v Ljubljani, kjer je tudi s deloval pri »Glasb. Matice«.

Kranjska deželna elektrarna. »S. N.« poroča: Z odločbo deželne vlade kranjske, ki jo je odobrilo domobransko ministrstvo, se mora nadaljevati promet deželne električne centrale na Završnici, a samo za vojaške namene, ves drugi promet pa se mora ustaviti.

Knjige za vojake. Nedavno smo po dunajskih listih posneli vest, da bo po cesarjevem naročilu dobil vsak vojak, ki želi molitvenik v svojem maternem jeziku zastoj. Sedaj dobivamo od vojakov mnogo vprašanj, kaj je s temi molitveniki. Naznadjamo, da bodo vojaki obljubljeni molitveniki dobili od vojaške oblasti. Kedaj in kako, nam ni znano.

Tisoč dni vojska. Pr. hodnjo nedeljo, dne 22. aprila traja selanja svetovna vojska že 1000 dni.

Cenzura na Gornje-Štajerskem odpravljena. V sodnih okrajih Bruk, Aflenc in Kindberg je odpravljena vojaška cenzura za pisma, ki se sedaj smejo izročiti pošti v nezalepljenem stanu.

Zakaj se vrši generalna kontrola oproščenec? O tem poročajo s podučene strani: Vojaške oblasti hočejo dobiti pregledno sliko vseh oproščenih. Mlajši sposobni oproščenci bodo poklicani v vojaško službo, v kolikor niso neobhodno nenačesni. Vojaške oblasti smatrajo, da bo mogoče, mnogo za vojaško službo sposobnih oproščenec nadomestiti z invalidi in z manj sposobnimi vojaki. V to svrhu zbira vojaška oblast tudi manj sposobne vojake-rokodelce in pripadnike drugih važnih poklicov v posebnih oddelkih, iz katerih bo odkazala v nujnih slučajih delavce, oziroma pomožne sile civilnim delavnicam in obratom. Za take pomožne sile se lahko že sedaj prosi.

Zopetna naknadna prebiranja. Določa se, da se bodo vršila zopetna naknadna prebiranja črnovonih zavezancev, rojenih v letih 1867 in 1871 in vrhu tega še tudi od letnikov 1867 do 1893 tistih črnovonjskih zavezancev, ki so bili od dosedanjih prebiranj izvzeti zaradi tega, ker so bili glasom kakega poprejšnjega vojaško-zdravniškega izreka spoznani za nesposobne za vsako vojaško službo, ali so bili črtani v nabornih seznamih ali so dobili črnovonjsko odpustnico, ali so pa imeli pravice do take, bodisi da so bili kot gažisti odpušteni in črtani iz evidenc. Vsi, ki morajo iti k prebiranju, se morajo javiti pri svojih županstvih med 23. in 30. aprilom t. l. Naknadna prebiranja teh letnikov se pa bodo vršila med 17. majem in 14. junijem 1917.

Sodnijski strokovni izvedenci. Deželno nad-sodišče v Gradcu je določilo za strokovne izvedence za sodnijske razprave pri okrajnih sodiščih v zadevi odškodnine pri razlastitvi za gradnje železnic za Spodnje-Štajersko sledeče osebe: Jožef Lenko, veleposesnik pri Sv. Petru v Savinjski dolini; Jurij Skoberne, hišni posestnik v Celju; Franc Donner, vpokojeni gozdarski svetnik v Celju; Karel Valenčič, šolski ravnatelj v Laškem trgu; Filip Gaude, trgovec v Šoštanju; Alojzij Langer, župan v Marnbergu; Hubert Panzner, grajščak pri Slovenjgradcu; Franc Possek, grajščak v Pogledu pri Ločah; Richard Sonns, župan v Breznu; Jožef Mihelitsch, poštar pri Sv. Lovrencu nad Mariborom; Friderik Friedrigger v Mariboru; Viljem Werner, logar v Rušah; Otmar Diermayer, trgovec, Ormož; Janez Bau-



man, posestnik na Hardegu; Leopold Petovar, veleposestnik, Ivanjkovci; Franc Vraz, posestnik, Žerovinci; Janez Hollmann, nadlogar, Rogatec; Franc Winkler, posestnik v Radgoni in Franc Simončič, oskrbnik v Sevnici. Ker nekaj teh nanovo imenovanih sodnih izvedencev že davno počiva v hladni zemlji, nam je zagónetno, kako se jih bo moglo poklicati za sodnijske izvedence.

## Gospodarske novice.

### Koliko zaslužijo vojno-žitno-prometni zavodi.

Vojno žitno-prometna družba v Nemčiji je l. 1916 imela 677883 mark dobička in izplačuje 50% dividendo. Ogrska žitno-prometna družba je nakupila in prodala 29 milijonov metrskih stotov zrnja. Izdatkov je imela 5,831.000 K (v tej svoti so obseženi zaslužki uradnikov, komisijonarjev, nakupovalcev itd.). Pri metrskem stotu žita že znašajo stroški 4 K. Kljub temu je znašal čisti dobiček ogrske družbe 4,911.000 K, poleg tega pa se je dalo še 7½ milijona K na stran za drugo leto, tako da se je volačani kapital bogatih delničarjev obrestoval po 200%. Skupno je torej ogrska žitno-prometna družba zaslužila l. 1916 18,242.000 K. Dobitki, ki so se dosegli pri trgovini z neobhodno potrebnimi živili v času splošne druginje, so naravnost velikanski! Draženje v velikem, na milijone! Avstrijska žitno-prometna družba še ni objavila svojega letnega poročila.

**Zakaj je kava tako draga?** Na to vprašanje smo dobili nekaj pojasnila v zadnji seji dunajskega občinskega sveta. Občinski svetnik Steiner je povedal, da je avstrijska vlada jeseni 1914 dobila 132000 bal kave. Ta kava je bila last angleških, brazilskih in nemških kapitalistov. Ta kava je bila izročena s pogojem, da se spravi za nakupno ceno v promet. V marcu 1916 se je izvedelo, da hoče to kavo prevzeti posebna družba in plačati vladi 28 milijonov kron. Iz dunajskega občinskega sveta je izšel proti tej nameri protest in je bilo zahtevano, naj prepusti vlada dunajski občini 50 tisoč bal kave po nakupni ceni. Vlada je obljubila da prepusti dunajski občini 10.000 bal, a čez noč je tedaj nastalo tudi zvišanje cen. Kava je poskočila za 8 K in več. Na to je vlada ustanovila centralo za kavo ki je prevzela vso kavo ter določila za nežgano kavo najvišjo ceno 5 K 77 v za kilogram, češ, da ne kaže dajati te kave po 107 K za 100 kg, ker bi bili oškodovani kavarnarji in trgovci, ki so svoje zaloge kave morda dražje plačali. Centrala za kavo je napravila z vsem blagom kar je dobila — poleg slabše kave še kakih 40000 bal od raznih trgovcev — 37224000 kron dobička. Pri takih dobčkih je seveda naravno, da je kava tako draga. Sicer je pa danes že gotovo, da centrala za kavo svojih zalog ne bo več izpopolnila do konca vojne in bo ta centrala kmalu nehala delati.

**Nove karte za kavo.** Cesarska namestnija nam raznanja, da se bodo te dni izdale nove karte za kavo, ki imajo svojo veljavo od 15. aprila do dne 10. junija. Karte se bodo glasile na eno osminko kilograma žgane in ½ kg mešane kave.

**Cene za semensko žito.** Vojno žitni urad je za semensko žito, ki se odda posestnikom, določil sledeče najvišje cene: pšenica 43 K, rž 36 K, jecmen (češki) 44 K, oves 35 K, fižol vseh vrst 50 K, proso 33 K, ajda 36 K, koruza 35 K, grašča 31 K. Te cene veljajo samo za dobro očiščeno žito.

**Lesne cene v Nemčiji.** V Manheimu so plačevali deske 1' 12" po 527 mark. V Mogunciji je bilo popraševanje po mehkih deskah zelo živahno. V Mingenu so plačevali za navadne neprebrane deske 1' 2" do 140 mark za 1 kubični meter. V Ašafenburgu je bilo popraševanje po hrastovem lesu, ki se rabi za železnice, zelo živahno. Na ostalih nemških lesnih trgih nobene bistvene spremembe.

**Prodaja in nakup posestev na Ogrskem.** Ogrski poljedelski minister je v seji ogrske poslanske zbornice dne 30. marca naznanil, da namerava vladna zbornica predložiti zakonski predlog, po katerem se bo močno omejilo nakupovanje, kosanje ali žiaganje kmetijskih posestev po raznih nepoklicanih osebah in organizacijah. Vlada hoče v prvi vrsti omejiti nakup in prodajo posestev po raznih denarnih zavodih in enakih organizacijah, ki nakupujejo posestva edino z namenom, da napravijo velikanke dobičke. Osebe, ki imajo posebnega obrtnega dovoljenja za nakupovanje in prodajo posestev, bodo smele svojo obrt v bodoče izvrševati edino pod nadzorstvom vlade. Država bo imela pravico, da posestva, ki se ponujajo naprodaj, sama kupi ali pa jih odda obče-koristnim zavodom. Parcelacija posestev bo pod strogim nadzorstvom. Kdor bo hotel parcelirati kako posestvo, bo moral poprej plačati pristojbino, ki bo znašala 25-30% kupne svote. Posestva, ki jih kupijo

denarni zavodi, bo smela vlada še čez 5 let prevzeti za prvotno kupno ceno. Tak zakon bi bil tudi za naše kraje prav na mestu.

**Pomagaj si!** Ker je pomanjkanje krme zelo veliko, so si začeli na razne načine pomagati. V nekaterih krajih imajo veliko žab. Krake so prodali kot pravo in drago slaščico v mesto, ostalo so pa prašičem dajali, ki so s to pičo popolnoma zadovoljni. V drugih krajih so ravno tako poskusili s polži. V tovarnah usnja je pri kožah veliko odpadkov. Nekdaj so te odpadke kar za gnoj porabili. Zdaj jih na drobno razrežejo, posuše, zmeljejo in živalim kot krmo pokladajo. Ta krma ima veliko beljakovin in bo za prašiče gotovo pripravna. Neka tovarna izdeluje kar cele vagone te klejne krme. — Na Nemškem pa hočejo slamo boljše porabiti. Pri nas jo seveda tudi krmijo. Znano je pa, da slama ne da ne veliko mesa, ne mleka. Le za silo je, ko ni kaj drugega. Pa učenjaki so dognali, da ima slama veliko beljakovine, le zaprte so pod neprebavno skorjo. Treba je torej slamo odpreti. Poskusili so to z lugom in kisanjem. Napravili so šest velikih tvornic, tri pa še zidajo; v njih porabijo že zdaj vsak dan 30 vagonov slame za izdelavo slamnate krme. Do konca leta bo toliko tovarn, da bodo lahko izdelale 2½ mil. stotov krme iz slame. Porabijo se tudi odpadki, ki jih lug iz slame potegne. Pravijo, da je ta slamnata krma skoraj boljša, kakor najboljša seno. Za nas je najbolj potrebno, da pridelamo veliko hrane za ljudi in krme za živino. Popolnoma napačno je bilo, ko so najprej določili najvišje cene, ne da bi skrbeli za pomnoženje pridelkov. Mnogi radi plačajo, da le dobijo. Napačno je, če se preveč ovsa vseje, ker da le en pridelek. Tudi domača detelja v takem ovsu se v sedanjih razmerah ne more priporočati. Boljše bi bilo poskusiti z jarim ječmenom, na katerega pride ajda in v ajdo rdeča detelja. Drugo leto bo veliko krme in njiva za turščico ali peso, ki se z najboljšim vspehom seje po rdeči detelji, dobro pripravljeni.

**Izvoz svinj.** Kakor smo že poročali, je izvoz svinj, živih in zaklanih, iz Štajerske prepovedan. Dovoljenja za izvoz svinj, kakor tudi tozadevne potne liste sme izdati samo cesarska namestnija. Okrajna glavarstva smejo izdajati potne liste in izvozna dovoljenja samo tedaj, če imajo tozadevno namestniško dovoljenje. Glede izvažanja živih in mrtvih svinj na Dunaj pa je cesarska namestnija naknadno dovolila, da smejo okrajna glavarstva izdajati potne liste in prevozna dovoljenja brez prejšnjega namestniškega privoljenja.

## Razne novice.

**Velika železniška nesreča na Bavarskem.** Pri postaji Nannhufen pri Monakovem je ponoči dne 18. aprila zavezil brzovlak v osebni vlak. Oba vlaka sta se prevrgla. Izpod razvalin in gorečih vozov so do 19. aprila zvečer potegnili 37 mrtvih in 41 težko ranjenih. Število žrtev pa je brezdvomno še večje. Nesreča se je zgodila, ker je vodja brzovlaka prezrl znamenje »Stoj!« in ker je ob času nesreče bil hud sneženi metej.

**Nesreča na Donavi.** Te dni so dvignili iz Donave poškodovano ladjo »Zrinjski«. Dosedaj so potegnili na suho 100 mrličev, od katerih so spoznali samo 65. Domneva se, da je še v notranjosti poškodovane ladje kakih 50 mrtvih trupel. — Nesreča je torej zahtevala mnogo več žrtev, kot se je prvotno poročalo.

**Tatvina v avstrijskem poslaništvu v Carihu.** Ob priliki uloma v avstroogrsko poslaništvo so odnesli vlomilci med drugim tudi gotovino v znesku 150.000 K. »Tribune de Geneve« poroča, da sta ulomila in pokradla dva italijanska vojna begunca, ki sta se sedaj prjavila pri italijanskem generalnem tabu in mu izročila ukradene spise.

**Štirinajst vagonov žita so hoteli vtihotapiti v tujino.** »D A« poroča, da so v Solnogradu opazili, kako se iz železniškega voza, kateri je bil označen kot voz »za sladkor«, trosi žito na tla. Ko so voz preiskali, so našli, da je bil do vrha naložen z dragocenim žitom. Nato so pregledali še ostale vozove, obložene »s sladkorjem«, in so našli še v 13 vozovih samo žito. — List dostavlja, da se se kljub grozečim velikim kaznim neprestano vrši tihotapska trgovina z žitom. Ali je bilo žito iz Ogrske ali iz Avstrije, in v katero tujo državo je bilo namenjeno, poročilo ne pove.

**Pes raztrgal 200 ovc.** V Monsheimu na Nemškem so vjeni in ubili pod vjanega ovčarskega psa ki je v tamošnji okolici raztrgal v enem teanu 200 ovc. Samo v eni noči je raztrgal 50 ovc.

**Vremenokaz pijavka.** Živalca je jako občutljiva za vsako izpremembo vremena. Ob lepem vremenu se skrči in leži mirno na dnu steklenice ali jarka. Kadar se dela na dež, odplava pijavka par ur pred dežjem na vrh in ostane gori, dokler se ne kaže lepo vreme. Ako se bliža veter, leti pijavka sem in tja, dokler ne začne veter pihati. Ako se bliža nevihta, je pijavka nemirna, dobi kr-

če in gre iz vode. Tudi pozimi leži pijavka ob lepem vremenu na dnu posode in spleza pred slabim na rob steklenice. Vodo pri pijavki je treba spremeniti poleti vsakih 8, pozimi vsakih 14 dni.

**Sredstvo zoper jetiko izumil.** Vojaški zdravnik Terin v Parizu je po poročilu švicarskih listov izumil novo sredstvo zoper jetiko. Francoska vlada je zdravilno sredstvo odobrila in zdravniku nakazala visoko denarno nagrado, vrhutega ga še tudi imenovala za armadnega nadzdravnika.

**Izdatno sredstvo.** Pomladi leta 1848 je moral knez Metternich bežati z Dunaja. V nekem mestecu se je raznesla vest, da stanuje minister v nekem tamošnjem hotelu. Takoj se je nabrala množica, ki je hotela napasti begunca. Nič ni pomagalo, ne opomin županovi, ne policija; ljudstvo je vrelo vkup. A končno je vendar padla nekemu občinskemu očetu zelo srečna misel v glavo. Poslali so mestnega slugo s puščico, da bi pobiral miloščine za občinske reveže; v hipu se je množica razkropila na vse štiri strani.

**Pastor in obmejni grof.** V neki vasi je bil pastor, ki je neusmiljeno zmerjal na prižnici bližnjega grofa. Ko je ta to izvedel, se je peljal k njemu in je svojim ljudem ukazal toliko časa ostati na vozu, dokler se ne vrne, četudi bi slišali krik iz hiše. Pastor ga je prijazno sprejel, grof pa ni sedel, temveč potegnil bič in začel pastora pretepati. Ta pa je bil močan človek, zabava se je obrnila. Iztrgal je grofu bič in ga začel prati in stepati prah z njega: »Če je tako, gospod grof, Vam moram pokazati, da sem jaz gospodar v svoji hiši!« Grof je vpil, služabniki pa niso prišli, ker jim je ukazal čakati, dokler se ne vrne, četudi bo v hiši krik. Nazadnje je pastor vrgel grofa skozi vrata in takoj prosil za svoje premeščenje, ker se je bal, da bi se grof le ne maščeval.

**Jokajoče živali.** Dolgo so dvomili, če živali jočejo. Sven Hedin pripoveduje v svojih zapiskih iz notranje Azije, da kamele, kadar čutijo svoj bližnji pogin, tako jokajo, da se človeku smilijo. Dopisnik lista »Gazette Medicale« je trdil, da jokajo tudi krave. Ko so jih hoteli trudne vpreči, so pretakale solze, dasi se niso branile dela. Vsekakor ne smemo sklepati, da jokajo vsi sesavci. Nekateri nimajo žlez za solze.

**Zakaj mrtva riba tehta več nego živa?** Pripovedujejo, da so nekoč na neki višji šoli razpisali lepo nagrado za onega, ki bi našel vzrok, zakaj mrtva riba tehta več nego živa. Seveda nagrada ni bila majhna, kajti za slično raziskavanje je bilo potrebno zelo natančno poznavanje naravnih skrivnosti. Število onih, ki so hoteli na podlagi trdnih načel in v dolgih razmotrivanjih dokazati razvidno vzroke te prikazni, je sila naraslo. Ta jo je razlagal na podlagi duše in življenjske sile, drugi na podlagi gibanja, tretji zopet na kak drug način, kakor je pač umeval naravno učenost. En sam pa, ki ni veroval kar tako v en dan slične prirodne kaprice, je storil drugače. Vzel je živo ribo in jo stavil na tehtnico. Potem je ribo ubil in stehal mrtvo. Videl je, da tehta živa toliko kakor mrtva.

„Straža“ stane za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta 2 K 50 v. Kdor še ni poravnal dolžne naročnine ali še naročnine za leto 1917 ni obnovil, ga prosimo, da to takoj stori. Kdor hoče nabirati nove naročnike, mu pošljemo položnice. Denar se pošlje na naslov:

Upravištvo lista »Straža«

Maribor, Koroška ulica št. 5.

## Dopisi.

**Maribor.** C. k. okrajno glavarstvo nam pošilja sledeči razglas: Opazilo se je, da se zgasilni dopisi, vključno opetovanim občutnim kaznim, s katerimi žoga namestniška naredba z dne 3. julija 1915, zopet opuščajo. Po omenjeni naredbi so dateljci stanovanja zavezani, vsacega nastanjenca, bodisi, da je istega proti plačilu, ali brezplačno, tano ali mimogrede, kot stranko ali na podlagi sorodstva, službenega ali delavskega razporedja iz kateregakoli vzroka, tudi samo za eno noč vzel na stanovanje, zglašiti takoj, po prihodu ali odhodu. Če bi pa to vendarle vsled pozne ure prihoda ali odhoda ne bilo več mogoče, tedaj se mora prijava oziroma odjava izvršiti prihodnjega dne najpozneje do 9. ure zjutraj. Na ta določila se ponovno opominja s tem, da se po njih strogo ravna. Prestopke bo okrajno glavarstvo kaznovalo z najobčutnejšimi denarnimi, oziroma zapornimi kaznimi.

**Maribor.** V »Panorama International« se ta teden vidijo slike bojev z Mazovska jezera, razdrta mesta Eydkuhnen, Stallupönen, Schirwindt, Vladislav n.d. Program je razlitega posebno zanimiv, ker se vidijo nasledki krvave vojske, poru-



šene cerkve, palače goreče vasi itd. »Panorama« je na Grajskem trgu zraven gostilne pri »Črnem orlu«.

**Maribor.** Kdor rabi otrobe za konje, naj se te dni oglasi v mestnem prehranjevalnem uradu. Te dni bo baje došlo tudi zopet več saharina, ki se bo dobival v lekarnah.

**Št. Ilj v Slov. gor.** Dne 30. aprila se bo na mariborski okrajni sodnji vršila dražba Želovega (nekdaj baron Pistorjevega) posestva na Kresnici. Izklicna cena bo 15.000 K. Usoda je hotela, da sta umrla gospodar in gospodinja in je tako ostal majhen otrok popolnoma sam na srednjevelikem posestvu.

**Vuzenica.** V nedeljo, dne 22. aprila 1917, bo pri D. Mariji na Kamnu velik shod in vojna po božnost. Iz Mute pride procesija, kateri se pri druži domača procesija pri kapeli sv. Florijana v spodnjem trgu okoli pol 10. Častilci Marijini, od blizu in daleč, pridite v obilnem številu!

**Dobje.** Umrla je dne 16. t. m. v 72. letu svo je starosti Marija Žagar, mati dveh lavantinskih duhovnikov, gospoda Pavla Žagar, sedaj vojni kurat na ruskem bojišču in Ivana Žagar, župnik v Dobjem. Rajnka je bila 27 let vdo va in je vendar, dasi nedovolj premožna, svoje otroke vzgojila vse v krščanskem duhu. Blagi ranj ki svetila večna luč!

**Celje.** Naša mestna občina bo prodala iz mestnih gozdov pri Sv. Jožefu in na Pečovniku okrog 5000 komadov raznovrstnega drevja. Pis mene ponudbe je vložiti do 30. aprila na mestni urad, kjer se dobijo tudi vsa potrebna tozadevna pojasnila.

**Rajhenburg.** Zdaj smo že ne na Štajerskem, ampak nekje v Galiciji ali Bukovini. Nas že imajo! Pravzaprav mi smo jih dobili. Ko vstopiš v trg, ga več ne spoznaš! Pred hišami stoje v mastnih kaftanih, naslanjajo se leno ob zid ter prodajajo dolg čas. Otroci tekmujejo glede števila z doma čimi. Slovensko že vsi dobro znajo, posebno se daj važne besede kakor moka, krompir, jajce, mle ko, kokoš, raca, gos... že krasno izgovarjajo, pa si tudi teh reči privoščijo. Imajo se krasno! Čevlje vsi dobre, povsod dobijo prvi moko itd., denarja imajo, da preplačujejo blago. Vsi tržani in tudi farani po vaseh so jih silno veseli (?). Z odprtimi rokami jih sprejemajo v svoje hiše, jih radi zala gajo z vsem. Najrajši jim ponudijo pod nos prist nega špeha, tako da jo usiljenci takoj pobrišejo. — Tako slabo še ni nikdar bilo pri nas, kakor sedaj. Ljudje iz dna srca studijo umazanost in vsiljivost bukovinskih posili-gostov, zlasti sedaj, ko bo treba vedno koga doma imeti, da bo stal na straži in pazil, da kdo kaj ne odnese, oziroma prinese. Jui ni za našo družbo, Slovenec, ki se z njim brati in pajdaši, nima dobička, le zgubo! Tudi oblasti bi naj to uvidele ter take ljudi spravile skup v bara ke, kjer lahko lenarijo, nam bi pa rajši poslala iz barak goriske Slovence, ki radi delajo in tudi znajo!

## Zadnja poročila došla v petek dne 20. aprila.

### Zastopniki nemških poslan cev pri cesarju.

V četrtek, dne 19. aprila, ob 6. uri zvečer, je naš cesar v gradu Laxenburg v navzočnosti mini strskega predsednika grofa Clam-Martinita sprejel nemške poslance dr. Damma, dr. Grossa, princa A. Liechtensteina, Pacherja, dr. Steinwenderja, Wolfa, in dunajskega župana dr. Weisskirchnerja. Poslednji je imel na cesarja nagovor, v katerem je omenjal, da so v težkem in trdem vojnem času vsi narodi mo narhije razvijali neprimerno moč, zlasti nemški na rod. Njegovi zastopniki se z vsemi močmi trudijo, da sodelujejo pri preosnovi notranjih avstrijskih raz mer. Ne morejo pa zatajiti velike skrbi, ker so ne odklonljive državne potrebe vsled nujnih razmer sto pile v ozadje. Zato se s popolnim zaupanjem obra čajo na cesarja s prošnjo, naj se po očetovsko spo minja izpolnjenja teh državnih potreb (nemškega dr žavnega jezika Weisskirchner ni izrecno omenil). Vsi narodi upajo, da bodo za težke žrtve te vojne popla čani s častnim mirom.

Nato je cesar odgovoril: „Zahvaljujoč se Vam prisrčno, cenjeni gospodje, za izraze lojalnih čustev, v katerih z veseljem vidim nov dokaz za zvesto mišljenje nemškega naroda v Avstriji in nje ga zvestobo do vladarske hiše. Vas zagotavljam, da v polni meri priznavam resnost in vnetost Vaših po litičnih stremenj. Hvaležno se spominjam zgledne požrtvovalnosti, ki so jo dokazali avstrijski Nemci, njihovega na bojških preskušene junaštva, njihove zvestobe do države, katero so neomajno obvaro vali, in njihove stanovitnosti, s katero so se odliko vali pri prenašanju pomanjkanj vojske; iz mojega spomina ne bo vse to izginilo. Avstrijskim Nemcem je zagotovljeno moje zaupanje. Je moj namen, da se v najbližnjem času skliče državni zbor. Začetek pa lamentarnega življenja po večletnem molku je v tem trenutku izvanredne važnosti. Pričakujem od razsod nosti vseh strank, da se bodo s spoštovanja vredno odločnostjo zastavile za najvišje državne interese in potrebsčine. Računam pri tem na avstrijske Nemce, katerim gre kot zanesljivim oporam za državno eno tnost velika naloga pri urejevanju razmer, ki se je že pričelo za časa vojske in se bo moralo po vojski z doslednostjo izvršiti. Moja vlada se bo ciljev, ki jih zasleduje, neomajno držala. Računam trdno s tem, da bo v parlamentu prepričanje o potrebi slo žnega skupnega delovanja zastopnikov vseh avstrijs kih narodov obvladovalo njegove razprave ter da bo do s tem ustvarjeni pogoji za srečno bodočnost Av strije. Da boste vi, gospoda moja, v tem smislu za stavili svoje sile v prid skupne stvari, tega sem si svest.“

Po daljšem cerklju, v katerem se je Njegovo Veličanstvo pogovarjalo z vsemi navzočimi, se je ce sar od odposlanstva zelo milostljivo poslovil.

## Ministrska kriza poravnana?

V parlamentarnih krogih se razširja mnenje, da je kriza v nemškem političnem taboru s cesarje vim nagovorom odpravljena. Baernreither in Urban bosta najbrž prav kmalu umaknila svoji ostavki. Tu di s Poljaki se vršijo pogajanja, o katerih se upa, da bodo v bližnjem času dosegla ugoden vspeh.

## Posvetovanja slovanskih strank.

Predsednik Češke zveze in dokaj čeških poslan cev sedaj biva na Dunaju. Na Dunaj je tudi dospel poslanec dr. Korošec in nekaj slovenskih poslancev. Vršijo se razprave tudi s Poljaki. Namen posveto vanj je, da se oživotvori skupno postopanje v drža vnem zboru v gotovih zadevah formalnega in stvar nega značaja. Posvetovanja se bodo prihodnji teden nadaljevala na širši podlagi. Pričakuje se, da se bo našla pot, ki bo vse stranke v parlamentu zbrala in združila k pravemu in uspešnemu delu za vse de že le, narode in sloje in tako tudi za državo.

## Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 19. aprila.

### Vzhodno bojišče.

V Vzhodni Galiciji, zlasti na odseku Zborove ga, živahnejše delovanje, kakor v zadnjih dneh. Si cer nič novega.

### Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

### Južnovzhodno bojišče.

Nič novega.

## Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 19. aprila.

### Francosko bojišče.

Na fronti v Flandriji in v Artoisu je bilo vsled deževja in viharja vojno delovanje samo na maloka terih odsekih živahno.

Povelja, ki smo jih našli, kažejo, kako daleč so bili naperjeni napadalni cilji dne 16. aprila v boj pognanih francoskih divizij. Na nobenem mestu se ni uresničilo upanje francoskega armađnega vo dstva, na nobenem mestu niso francoske čete tudi ne približno dosegle svojega taktičnega, tem manj stra tegičnega cilja.

V noči od 17. na 18. aprila se je Francozom posrečil krajevni napad pri Braye. V teku dneva na več mestih višinske fronte Chemin des Dames, pose bno srđito pri Craonne, podvzeti opetovani sovražni napadi so se s krvavimi žrtvami izjavili.

Pri La Ville au Bois, čegar gozdne postojanke so postale za nas neprimerne, smo se nastanili v neki bolj zadaj se nahajajoči utrjeni črti.

Pri Brimontu je poslal sovražnik v Franciji se bojujoče Ruse v brezvspešen, izgubopolen naval.

V Champagni so se včeraj opoldne severno-za hodno od Auberive razvili novi boji, ki so se nada ljevali tudi ponoči in ki so bili danes zjutraj zopet silovitejši. V boje je poslal sovražnik nove nadaljne čete.

### Vzhodno bojišče.

Na vzhodnem bojišču je postalo po nekaterih precej mirno poteklih dnevih rusko topovsko delova nje, zlasti med rekama Pripjet in Dnjester, zopet ži vahnejše.

## P-čolni potopili 93.000 ton.

V času od 13. do 18. aprila so P-čolni v Ka nalu, v Atlantskem oceanu in v Severnem morju potopili zopet 93.000 ton sovražnih in nevtralnih ladij.

## Bitka na zahodu bo odločila.

„Stampa“ piše: Konec sedanje velike bitke na zahodu bo tudi konec svetovne vojske. Hrepenenje po miru je pri vseh narodih tako veliko, da nikakor ne bodo pripustili zopetne zimske vojske.

## Novi nemiri v Rusiji?

Zasebne vesti iz Haparande poročajo o novih nemirih, ki so izbruhnili v Petrogradu ter so baje še hujski, kot so bili prvi. Novi nemiri so naperjeni proti začasni vladi. V Haparandi so ustavili vse potnike, ki so nameravali potovati v Rusijo, ker je baje ves promet ustavljen. Izostala je tudi vsa pošta iz Ru sije.

## Začasna ruska vlada proti poseb nemu miru.

»Associated Press« poroča iz Vašingtona: Tu kaj zagotavljajo, da ruska začasna vlada pod no benimi pogoji ne bo sklenila z Avstrijo in Nem čijo posebnega miru.

## Rusija dobiva socialistične ministre.

List „Berlingske Tidende“ poroča iz Petrogra da: Gotovo dejstvo je, da bo socialistični voditelj Tzeretely, ki se je vrnil iz Sibirije iz pregnanstva, vstopil v začasno vlado kot delavski minister. Vodi telj Plehanov pa bo imenovan za ministra brez po sebnega portfelja kot izvanredni zaupnik socialistov pri vladi.

## Anglija zavira.

Kodanj, 19. aprila.

Mirovna pogajanja, ki se vršijo tukaj med so cialisti vseh držav, trenutno ne stoje neugodno. Težave dela le Anglija s svojimi neizpolnjivimi za htavami.

## Velike kneginje v pregnanstvu.

Začasna ruska vlada je, kakor pravijo poroči la iz Ženeve, hčeri črnogorskega kralja Nikite: ve liki kneginji Anastazijo Nikolajevno in Milico Niko lajevno, soprogi velikih knezov Nikolaja in Petra Nikolajeviča, poslala v pokrovski ženski samostan v Kijevu, kjer ostaneta v pregnanstvu.

## Miljukov za bolgarske zahteve.

Ruski zunanji minister Miljukov se je izrazil, da priznava Bolgarom njih pravice do Macedonije in da je buhareška pogodba delala Bolgarom veli ke krivice.

## Sestanek ministrov severnih držav.

Kodanj, 18. aprila.

»Politiken« poroča: Meseca maja se bo naj brž v Stockholmu vršil sestanek ministrov sever nih držav.

## Listnica uredništva.

Celovec: Hvala! Za to številko prepozno; pride prihodnji. Pozdrave!







Lepa krava, ki zna voziti se proda.  
Več pove upravnistvo „Straža“.

Orvarja (Akkordant) in 1 volarja  
sprejme viničarska šola v Burg-  
waldu pri Mariboru. Plačilo po  
dogovoru.

#### LESARSKI POMOČNIKI

in osebe, ki umejo ssaženje črv,  
se proti dobrem plačilu sprejmejo  
v trajno službo pri „Gustavu Wal-  
ger“, Darminindustrie, Puntigam pri  
Grafen.

#### VINOGRADSKO POSESTVO

v Grušovi pri Mariboru,  
1,5 orala vinograda, 6,5 orala zem-  
ljišča za napravo vinograda, 1 oral  
njive, vrt, sadne drevje, velika klet,  
stiskalnica, hlevi in tri viničarska  
stanovanja se proda za 18.000 K.  
Naslov se izve v upravnistvu.

**Slovenci,  
Naročajte  
in razširjajte  
Stražo!**

**URE**  
Točna postrežba



Velika zaloge ur, dragoc-  
nosti, srebrnina in optičnih  
ur po vsaki ceni.

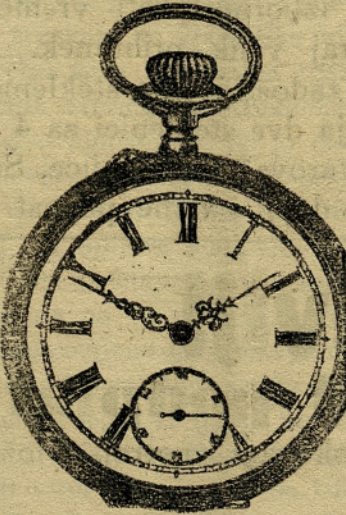
Tudi na čaraka. - Destr. cenit  
zastavl. - Brezofoni 20-300 K

|                      |        |
|----------------------|--------|
| Kristalna remont-ura | K 3,50 |
| Pristas srebrna ura  | K 7,-  |
| Original omega ura   | K 25,- |
| Kuhinjska ura        | K 10,- |
| Budilka niklasta     | K 8,-  |
| Poročni prstan       | K 9,-  |
| Srebrna verižica     | K 9,-  |

Vedilno jamstvo.

**Nasl. Diefinger  
Theod. Fehrenbach**  
urar in očalar  
**MARIBOR, Gospodarska ul. 28**  
Kopajem zlatnine in srebra.

**Ure! Ure!**



**V veliki izbiri in  
po nizkih cenah.**

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schaffhausen,  
Zenith, Omega, Eterne

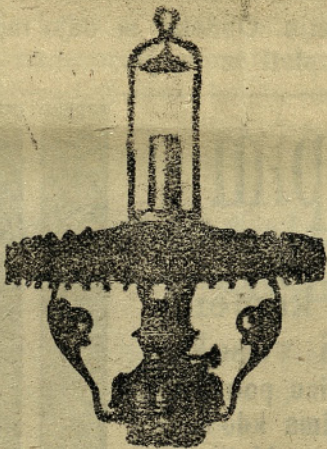
Očala: Za kratkovidne nova,  
zbojšana stekla.

**Franjo Bureš Maribor**  
urar, zlatomer in očalar,  
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

#### OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v  
Mariboru zopet na razpolago **Prošnje** in  
**Potrila** za klanje telet in mlade živine.

Umetni **SIDA** je štirikrat cenejši kot pravi med ter bolj  
redilen nego meso in jajca. Rabi se kot ma-  
ža na kruh, za pecivo in močnata jedila, pospešuje prebavo, lajša bri-  
pavost, zapoko, zaslišenost, obenem pa tudi krepi itd. Poskus Vas  
prepriča o izvrstnosti umetnega medu! Zavojček velja 35 vin. Naroča  
se pri: **Josip Berda, Ljubljana Zeljarska ulica štey. 13.**  
Po pošti se pošilja najmanj 12 zavojčkov za 4 krome.



**Edina štajerska steklarska narodna trgovina**  
Na debelo! Na drobno!

**FRANC STRUPI :: CELJE**  
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in per-  
celanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev na  
vodo. — Prevzele vse steklarske del pri cerkvah in stavbah.  
Najsolidnejša in točna postrežba.

**Vsako množino  
vreč**

kupi veletrgovina

**Anton Kolenc, Celje.**

**Ivan Ravnikar**

NA DEBELO! trgovina špecerijskega, kolenija-  
nega blaga barv in zaloga mine-  
ralnih voda NA DROBNO!

**CELJE — Graška cesta štey. 21**

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen,  
kumno, janež, pristno strd in vosek.

**Knjigarna, umetnine in muzikalije.**

**Goričar & Leskovšek**  
**Celje**

trgovina s papirjem, pisalnimi  
in risalnimi potrebščinami na  
debelo in drobno, priporoča  
trgovcem in preprodajalcem  
velikansko izbero dopisnic  
XX po raznih cenah. XX  
**Za gostilničarje:**  
Papirnat servijete vsled  
novih predpisov namestniji v  
Gradcu po zelo nizkih cenah.



Vsemogočnemu je dopadlo poklicati  
v boljše življenje našo preblogo mater

**Marljo Zagar,**

ki je dne 16. aprila 1917 ob 1/8 uri  
zvečer mirno v Bogu zaspala, premno-  
gokrat potolažena s svetimi zakramenti.

Telesni ostanki rajne so se dne  
19. aprila ob 10 uri izročili v Dobu  
materi zemlji.

Zalujoči otroci:

Pavel, c. in kr. vojni kurat, Ivan, župnik v  
Dobju,

Julijana, posestnica v Št. Petru v Sav. dol.,  
Helena, posestnica v Št. Petru v Sav. dol.

## Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:  
Cirilova tiskarna  
Maribor

sprejema vsa tiskarske stroko spadajoče dela kakor:  
časnik, knjige, brošure, stenske in druge uredatelje.

Za vsa kupniške urade spovedne in misijonske listke s črnim, rdečim ali  
modrim tiskom, uradne zavitke s natisom glave ter razne oznanilne napise.  
Za glavne občinske, šolske in druge urade uradne zavitke, oznanila, na-  
pise, razglase, plačilne predpise, prejemne potrdila itd. Za obrtnike in  
trgovce pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menice, cenike, do-  
pisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarnim tiskom.  
Za posojilnice, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in spre-  
jemnice, letna poročila, računsko zaključke, društvene snake, vabila itd.



**Trgovina tiskarne sv. Cirila**  
**MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta štey. 5**

priporoča svoje veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatljic  
za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnil, zavitkov (bar-  
vanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pisarnega  
papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Svete podobe (male, ve-  
like in stenske), razpisne vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinje,  
škaputirji. — Štampilje za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

## SIROLIN

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.  
**Kdo naj jemlje Sirolin?**

1. Vsak, ki trpi na frejnem kašlju.  
lažje je obverovati se boleznineno po zdravit.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev,  
ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušiči, katerim Sirolin znatno  
olahča naduha.
4. Sirolin za otroke, pri katerih učinkuje Sirolin  
z ugodnim vepanjem na splošni počutek.

